

NỘI DUNG

<i>Phần mở đầu</i>	1
<i>Chương 1. Cơ sở lý luận và thực tiễn hình thành hệ thống chỉ tiêu tài chính đánh giá hiệu quả kinh doanh và bảo đảm an toàn trong hoạt động của NHTM Việt Nam</i>	5
1.1. Sự cần thiết xây dựng hệ thống chỉ tiêu tài chính hoàn chỉnh cho NHTM Việt Nam	5
1.1.1. Tình hình quốc tế liên quan đến vấn đề an toàn và lành mạnh của khu vực tài chính	5
1.1.2. Yêu cầu đối với các ngân hàng thương mại Việt Nam	9
1.2. Hệ thống chỉ tiêu tài chính đánh giá hiệu quả kinh doanh và đảm bảo an toàn trong hoạt động của NHTM	20
1.3. Thực tế việc phân tổ hệ thống chỉ tiêu tài chính trong hoạt động của NHTM	23
Tóm tắt chương I	28
<i>Chương 2. Thực trạng việc áp dụng hệ thống chỉ tiêu đánh giá hiệu quả kinh doanh và bảo đảm an toàn trong hoạt động của NHTM Việt Nam</i>	29
2.1. Hệ thống chỉ tiêu tài chính hiện hành	30
2.1.1. Quyết định 292 về qui chế xếp loại các NHTM cổ phần	30
2.1.2. Thông tư liên bộ Tài chính - Lao động TBXH về xếp loại chi nhánh NHTM	34
2.1.3. Qui chế giám sát từ xa đối với các TCTD hoạt động tại Việt Nam	37
2.2. Những ưu nhược điểm của hệ thống chỉ tiêu tài chính hiện hành và một số văn bản pháp lý liên quan	42
2.2.1. Ưu điểm và hạn chế của Quyết định 292	42
2.2.2. Ưu điểm và hạn chế của Thông tư liên bộ	42
2.2.3. Ưu điểm và hạn chế của Qui chế giám sát từ xa	43
2.2.4. Hạn chế của các văn bản pháp qui	46
2.2.4.1. Vướng mắc của Luật Doanh nghiệp và Luật các TCTD	46
2.2.4.2. Vướng mắc của Quyết định 284	48
2.2.4.3. Các qui định về tỉ lệ bảo đảm an toàn trong hoạt động của NHTM	52
2.2.4.4. Những vướng mắc của Quyết định 488	54
2.2.4.5. Những vướng mắc về bảo đảm tiền vay của NHTM	55
2.2.4.6. Những vướng mắc của Nghị định 166	60
2.2.4.7. Vướng mắc của Qui chế mở thư tín dụng nhập hàng trả chậm	63
2.3. Thực trạng về mức độ an toàn, hiệu quả kinh doanh và việc duy trì các chỉ tiêu tài chính của các NHTM Việt Nam	65
2.3.1. Chất lượng tài sản có	65
2.3.2. Nguồn vốn	67
2.3.3. Tình hình thu nhập, chi phí, kết quả kinh doanh	69
2.3.4. Khả năng chi trả tức thời	74
Tóm tắt chương II	75
<i>Chương 3. Hướng cải thiện hệ thống chỉ tiêu tài chính đánh giá hiệu quả kinh doanh và bảo đảm an toàn trong hoạt động của NHTM Việt Nam</i>	76

3.1. Hoàn thiện hệ thống chỉ tiêu tài chính đánh giá hiệu quả kinh doanh và bảo đảm an toàn trong hoạt động của NHTM Việt Nam	76
3.1.1. Hệ thống chỉ tiêu phân tích hoạt động kinh doanh của NHTM	80
3.1.2. Các chỉ số phục vụ cho việc phân tích tài chính	81
3.2. Kiến nghị những biện pháp điều chỉnh nhằm nâng cao hiệu quả kinh doanh và bảo đảm an toàn trong hoạt động của NHTM Việt Nam	81
3.2.1. Giải quyết tình trạng nợ tồn đọng nhằm làm sạch bảng cân đối tài sản	82
3.2.2. 3.2.2. Cải tiến hệ thống thông tin tín dụng, nâng cấp hệ thống thanh toán và kế toán	85
3.2.3. Tăng cường các nguyên tắc an toàn trong giám sát ngân hàng	91
3.2.3. Hình thành một sân chơi bình đẳng cho mọi ngân hàng	93
Tóm tắt chương III	95
<i>Kết luận</i>	97
<i>Tài liệu tham khảo</i>	100

PHẦN MỞ ĐẦU

Trong nền kinh tế thị trường, hiệu quả hoạt động của một doanh nghiệp quyết định sự tồn tại và phát triển của doanh nghiệp đó. Đối với ngân hàng thương mại (NHTM), một tổ chức tài chính trung gian huy động vốn để cho vay thì hiệu quả kinh doanh không những quyết định sự tồn tại, phát triển của bản thân ngân hàng mà còn ảnh hưởng đến hiệu quả của quá trình phân bổ, sử dụng vốn đầu tư toàn xã hội. Hầu hết các cuộc khủng hoảng và suy thoái kinh tế đều bắt nguồn từ những yếu kém trong hệ thống tài chính. Để khắc phục khó khăn, các nước và các tổ chức tài chính quốc tế đã phải thực hiện những biện pháp cải cách và cơ cấu lại hệ thống tài chính, tập trung chủ yếu vào việc điều chỉnh cơ cấu và rà soát lại các chỉ số an toàn trong hoạt động ngân hàng.

Trong điều kiện Việt Nam, xu thế hội nhập khu vực và toàn cầu hóa kinh tế là một tất yếu khách quan đối với nền kinh tế nói chung và đối với khu vực tài chính ngân hàng nói riêng. Cùng với sự lớn mạnh của các chi nhánh ngân hàng nước ngoài, những thách thức mà hệ thống ngân hàng Việt Nam phải đối mặt ngày càng trở nên khốc liệt hơn khi hiệu quả hoạt động của các NHTM Việt Nam nhìn chung còn rất thấp, sản phẩm và dịch vụ còn đơn điệu, chủ yếu là huy động vốn và cho vay, công nghệ chưa có điều kiện đổi mới do vốn ít và thị trường nhỏ hẹp, mạng lưới ngân hàng còn dàn trải theo địa giới hành chính và chưa phát triển theo thông lệ hình thành các trung gian tài chính. Điều này đòi hỏi trước hết phải đánh giá lại toàn diện các NHTM Việt Nam, trên cơ sở đó đề ra những giải pháp thích hợp để lành mạnh hóa hệ thống ngân hàng.

Với những lý do nêu trên, việc xây dựng hệ thống chỉ tiêu tài chính đánh giá một cách khoa học hiệu quả kinh doanh và bảo đảm an toàn trong hoạt động của NHTM là một đòi hỏi có tính thời sự đối với cải cách hệ thống NHTM nói riêng và toàn bộ nền kinh tế quốc dân nói chung.

Mục tiêu tổng quát của đề tài là nghiên cứu và đề xuất một số giải pháp thích hợp nhằm hoàn thiện hệ thống chỉ tiêu tài chính đánh giá hiệu quả kinh doanh và bảo đảm an toàn của các NHTM Việt Nam. Việc thiết lập hệ thống chỉ tiêu tài chính được tiến hành trên cơ sở vận dụng kiến thức lý luận và kinh nghiệm thực tiễn về quản lý, điều hành, giám sát hoạt động ngân hàng.

Từ mục tiêu tổng quát, đề tài đã xác định những mục tiêu cụ thể cho quá trình nghiên cứu, bao gồm:

- Nêu rõ sự cần thiết phải xây dựng hệ thống chỉ tiêu tài chính, nhất là vai trò của NHTM đối với sự ổn định và phát triển của nền kinh tế, đặc biệt trước những cơn sốc về tỉ giá và biến động về dòng vốn đầu tư trên thị trường quốc tế;
- Đánh giá thực trạng tài chính của các NHTM Việt Nam, nguyên nhân của những tồn tại từ góc độ các quy định về an toàn và hiệu quả kinh doanh;
- Đề xuất những giải pháp để hoàn thiện nội dung và hiệu lực pháp lý của hệ thống chỉ tiêu đánh giá hiệu quả kinh doanh và bảo đảm an toàn trong hoạt động của các NHTM Việt Nam. Với mục tiêu này, đề tài dự kiến sẽ lồng ghép cơ sở lý luận với việc đánh giá hệ thống chỉ tiêu tài chính hiện hành và thực trạng tài chính của các NHTM Việt Nam, cuối cùng đề xuất hệ thống chỉ tiêu tài chính trong điều kiện Việt Nam.

Mục tiêu đề tài cũng được phản ánh trong phương pháp nghiên cứu. Phương pháp cơ bản được sử dụng để nghiên cứu đề tài là kết hợp lô gích với lịch sử, phân tích, tổng hợp, thống kê, đánh giá định tính, định lượng và phương pháp so sánh. Trong đó, ngoài việc phân tích số liệu thống kê, đề tài cũng áp dụng phương pháp ngoại suy, nghĩa là rút ra kết luận từ những giả thiết cụ thể, đó là thực tế hoạt động của các NHTM Việt Nam và kinh nghiệm của các nước trên thế giới.

Cơ cấu đề tài tương ứng với mục tiêu của đề tài. Về cơ bản, đề tài được chia làm hai phần: lý luận và thực tiễn, trong đó các phần gắn bó chặt chẽ với nhau và có nội dung, ý nghĩa nhất định. Đề tài gồm 3 chương:

Chương 1 xác định cơ sở khoa học và thực tiễn hình thành hệ thống chỉ tiêu tài chính đánh giá hiệu quả kinh doanh và đảm bảo an toàn trong hoạt động của NHTM Việt Nam. Trọng tâm của chương này là, nhận định tình hình quốc tế liên quan đến vấn đề an toàn, hiệu quả của khu vực tài chính, đặt ra yêu cầu đối với các NHTM Việt Nam và xác định sự cần thiết phải xây dựng hệ thống chỉ tiêu tài chính hoàn chỉnh cho NHTM Việt Nam; nêu rõ cơ cấu của nhóm chỉ tiêu an toàn và nhóm chỉ tiêu hiệu quả kinh doanh, phân chia hệ thống chỉ tiêu theo thông lệ hoạt động ngân hàng.

Chương 2 nêu thực trạng việc áp dụng hệ thống chỉ tiêu đánh giá hiệu quả kinh doanh và đảm bảo an toàn trong hoạt động của NHTM Việt Nam. Theo trình tự, chương này bắt đầu bằng việc điểm lại hệ thống chỉ tiêu tài chính hiện hành, bao gồm Quyết định 292 của Thống đốc NHNN về xếp loại NHTMCP, Thông tư Liên bộ Tài chính – Lao động Thương binh Xã hội về xếp loại chi nhánh NHTMQD, Quy chế giám sát từ xa của Thanh tra NHNN. Sau đó, đưa ra những nhận xét cơ bản về hệ thống chỉ tiêu tài chính hiện hành và một số văn bản pháp qui liên quan, bao gồm Luật Doanh nghiệp và Luật các TCTD, Quyết định 284 về qui chế cho vay của TCTD đối với khách hàng, các qui định về tỉ lệ bảo đảm an toàn trong hoạt động của NHTM, Quyết định 488 về trích lập dự phòng để xử lý rủi ro, Nghị định 178 và một số văn bản pháp qui về bảo đảm tiền vay, Nghị định 166 về chế độ tài chính đối với TCTD, Quy chế mở thư tín dụng nhập hàng trả chậm. Cuối cùng, tiến hành đánh giá hiệu quả kinh doanh và mức độ an toàn của hệ thống NHTM Việt Nam.

Chương 3 đề ra hướng cải thiện hệ thống chỉ tiêu tài chính đánh giá hiệu quả kinh doanh và bảo đảm an toàn trong hoạt động của NHTM Việt Nam. Trong đó, xác định yêu cầu đối với hệ thống chỉ tiêu tài chính, đó là phải phù hợp với điều kiện thực tế ở Việt Nam và thông lệ kế toán quốc tế. Trên cơ sở đó, đưa ra hệ thống chỉ tiêu và đề ra giải pháp thích hợp, nhất là hệ thống thông tin, kế toán để áp dụng hệ thống chỉ tiêu mới vào việc đánh giá hiệu quả kinh doanh và bảo đảm an toàn trong hoạt động của NHTM Việt Nam.

Kết quả nghiên cứu và việc kết hợp nhận thức thực tế với cơ sở lý thuyết được tóm tắt trong phần kết luận, trong đó nhấn mạnh tầm quan trọng của hệ thống chỉ tiêu và phương hướng cơ bản cải cách hệ thống ngân hàng Việt Nam.